

Riktig pris?

Edgar Henriksen

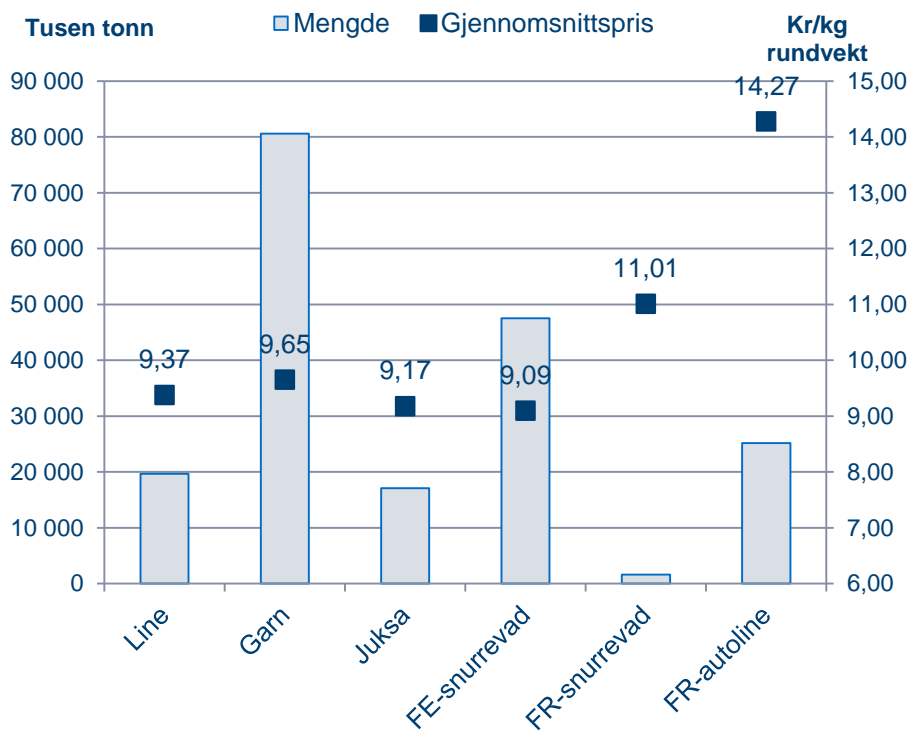
Innhold.

- Litt om priser
- Pris og kvalitet
- Fartøystørrelse, redskap, fangststørrelse og kvalitet
- Markedsrespons og resultater for fiskeindustrien
- Politikk og regulering kan endres, men er det lurt?

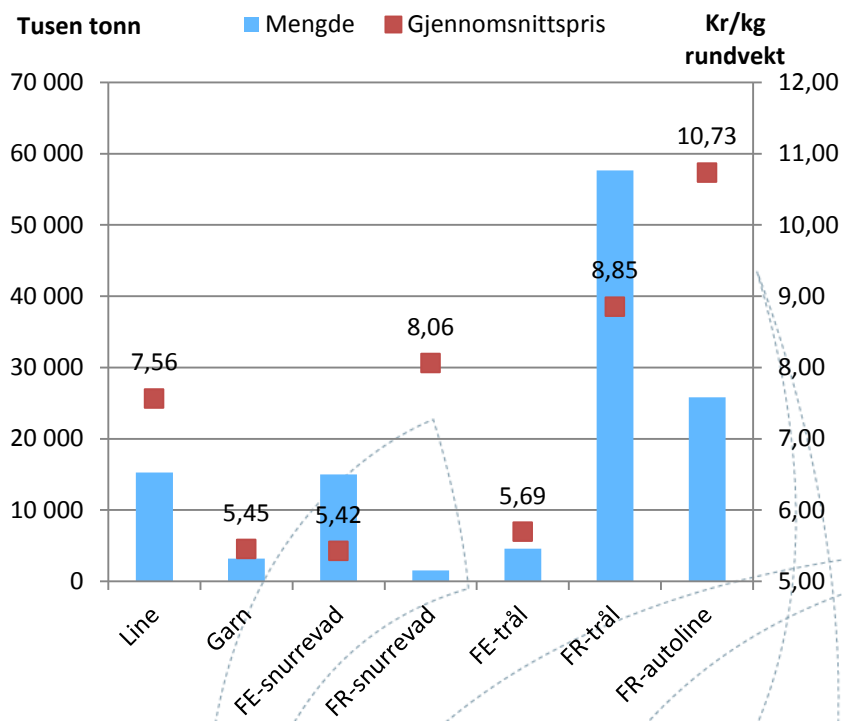

Førstehåndspriser i 2010.

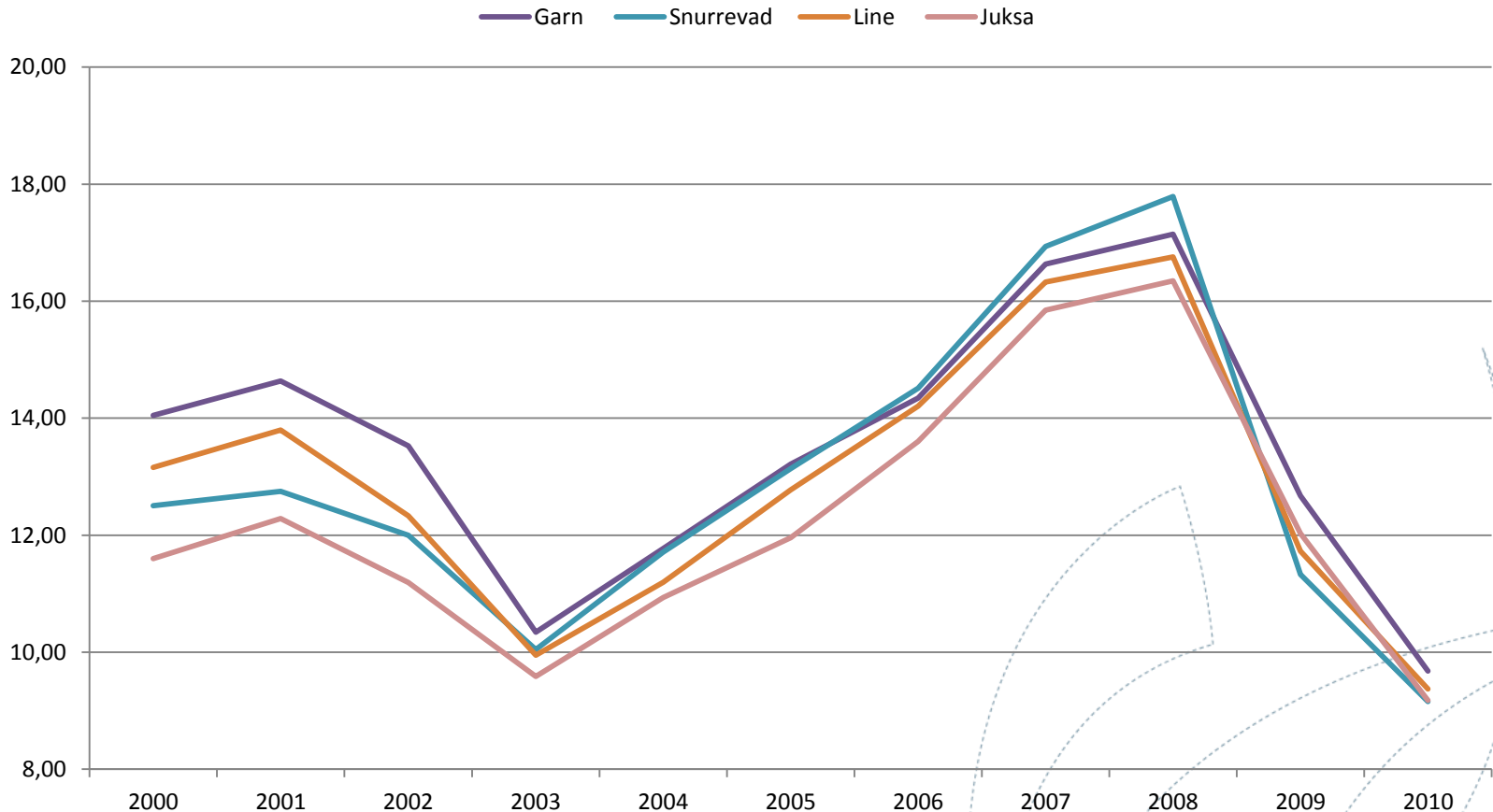
Torsk etter redskap og tilstand

Hyse etter redskap og tilstand

Utviklinga i torskpris Kr/kg rundvekt

”Line caught”

- Økt etterspørsel etter fersk konsumpakket linefisk flere markeder
 - UK
 - +18% torsk, + 10% hyse
 - Frankrike
- Gir mulighet for produkt og prisdifferensiering
- Opphav til ”ferskfiskstrategien”

Kystlineflåten får ikke betalt for kvalitet!

- På Islandske fiskeauksjoner er linefisk og snurrevadfisk prisvinnere
- Ombordfryst autolinefisk er suveren prisvinner på norske auksjoner
- Norsk fersk line- og juksafisk fra kystflåten oppnår ingen prisgevinst
 - Heller tvert i mot når det gjelder torsk
 - Størrelse viktigst for pris
 - Linefanget hyse prisvinneren i førstehåndsmarkedet, men snurrevad er kvantumsvinneren.
- Hvorfor er det slik og kan noe gjøres?

Pris etter kvalitet = krangel

- Sterkt frustrerte linefiskere vurderer å legge om!
 - Høye kostnader og lavere fangstrate
 - Kvalitet belønnes ikke nok
 - Dårlig kvalitet får samme pris som god
- Kjøperkorpset vegrer seg for å prise etter kvalitet
 - Fører til krangel også fiskere i mellom
 - Høy pris for kvalitet gir forventning om prisøkning for alle
 - Mange kjøpere ikke i posisjon til å redusere pris ved dårlig kvalitet
 - Gir for høy pris for dårlig kvalitet
 - Trussel om boikott
 - Ujevne tilførsler medfører ”samfengtstrategi”
 - Ikke kapasitet til utnytte muligheten til differensiering.

Hvorfor er det slik?

- Markedsimperfeksjon i råstoffmarkedet
 - Svak sammenheng mellom pris og kvalitet
 - Sterkere mellom pris og mengde
- Kortsiktig makt som følge av svingninger i tilbud og etterspørsel viktigere enn langsiktige kunde leverandør/relasjoner.
 - Relativt små leverandører av kvalitetsråstoff har minst makt og er mest avhengige
- Transaksjonskostnadene er størst for de leverandørene leverer best kvalitet.
 - Og de er sårbar for vær.
- Et atomistisk spotmarked
 - Kortsiktighet heller enn langsiktig markedspleie!
 - Kvalitet belønnes ikke!
 - Og fiskene satser på effektivitet

Førstehåndsmarkedet for ferskfisk

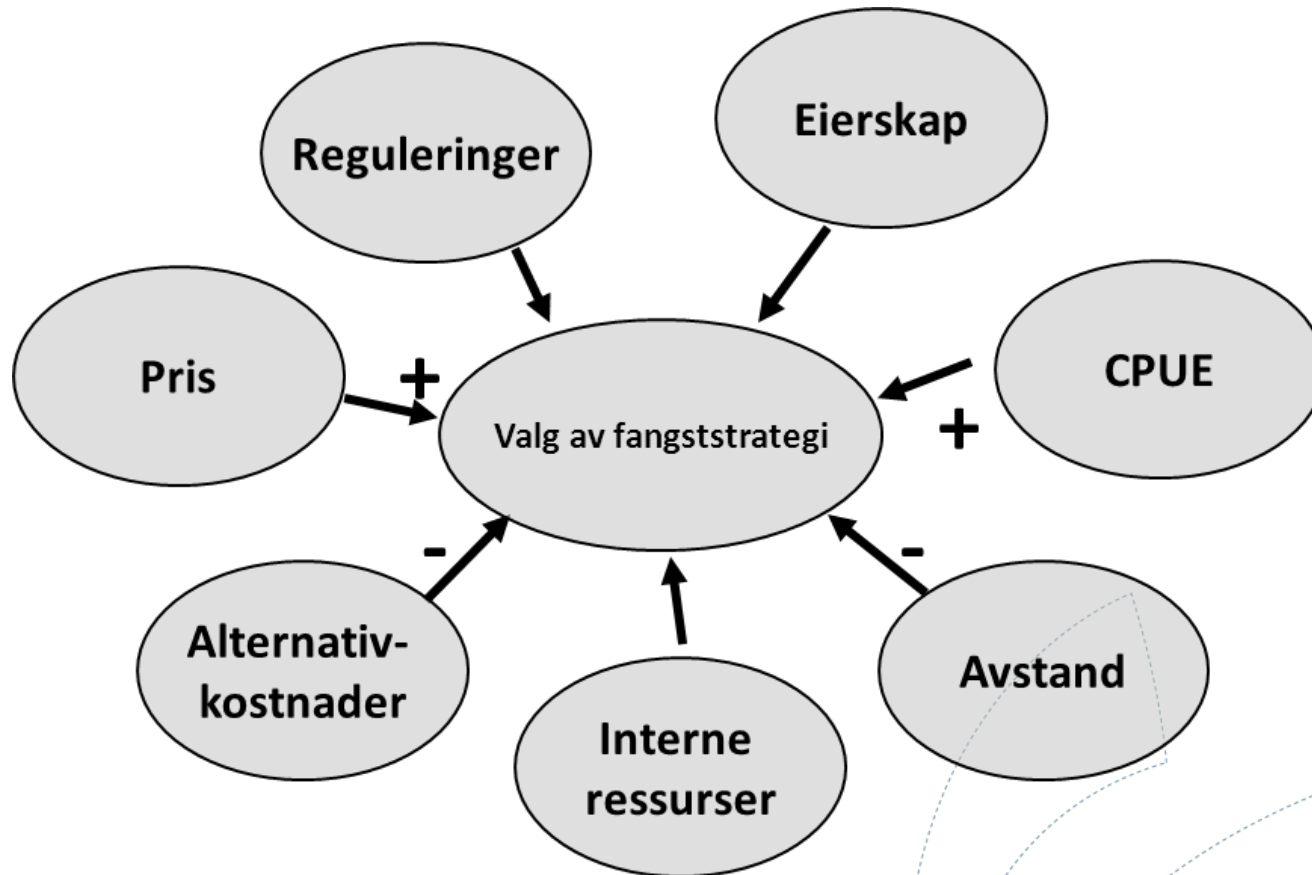
Sammenstilling av fangststatistikk, intervju og tidligere arbeid

- Garn og snurrevad gir den dårligste råstoffkvaliteten og har størst spredning i kvaliteten, men øker sine andeler av kystflåtens landinger.
 - Garnfanget torsk gir best pris til fisker
 - Er også en kostnadseffektiv drift
- Krokfanget fisk gir best kvalitet og minst variasjon i kvaliteten, men reduserer sine andeler av landingene.
- Store fangster, og spesielt store fangster levert fra store fartøy, har negativ effekt på kvalitet, men fangststørrelsene øker.
- Råstoffkvaliteten fra store fartøy er dårligere enn fra små.
- Sammenhengen mellom pris og kvalitet er i beste fall svak

Forklaringene

- Økosystemet som gir variasjon i tilgjengelighet og kvalitet
- Økonomisk politikk
 - Arbeidskraftproduktivitet har prioritet i et økonomi med lav arbeidsledighet og høy alternativkost på arbeidskraft
 - Færre fiskere
- Regulerings- og strukturpolitikken
 - Store bestander og stor TAC
 - Færre og større fartøy med sammensatte kvoteporteføljer
 - Tid blir knapp faktor
- Politiske rammebetingelser
 - Eierbegrensninger
 - Administrert minstepris
 - Fritt redskapsvalg og fravær av periodisering
 - Svak offentlig kontroll av kvalitet

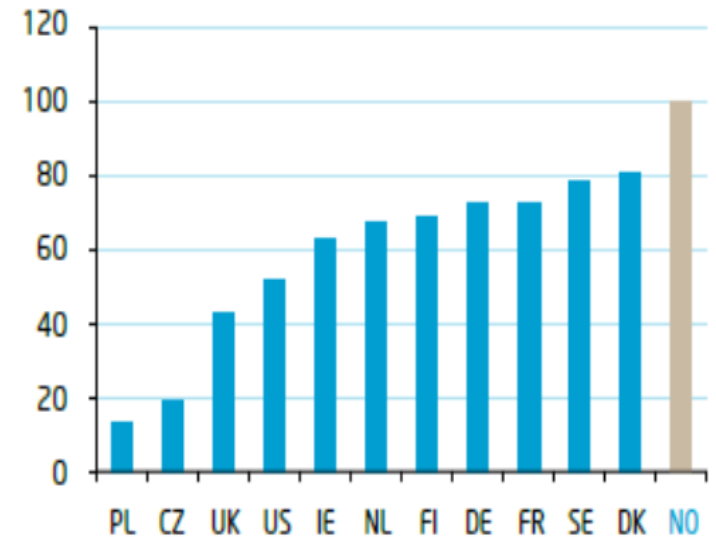
Modifisert Hermansen-Dreyer modell

Generelle betingelser i arbeidsmarkedet

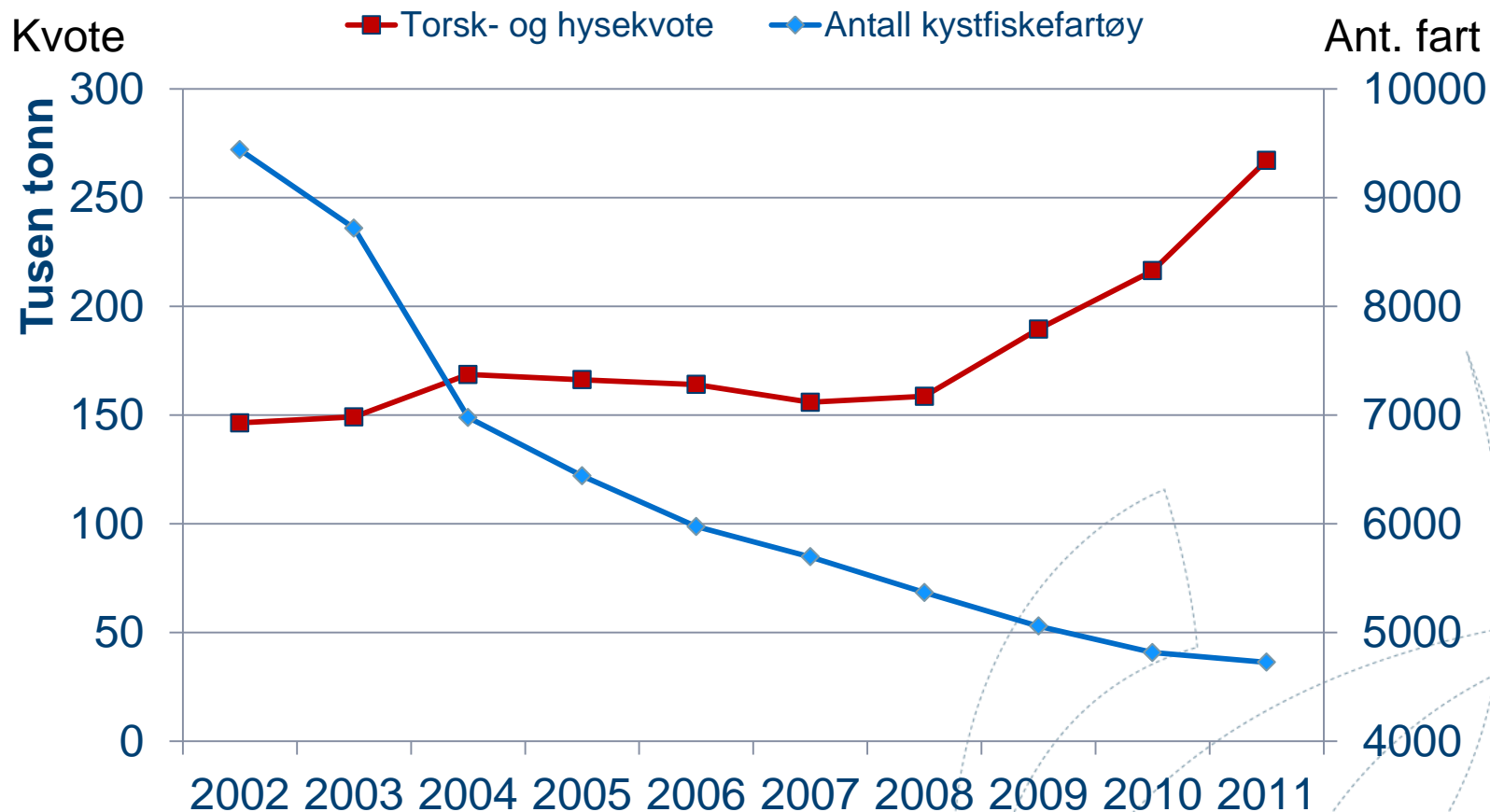
- Dyr arbeidskraft
- Lav ledighet
 - Arbeidsmarkedspolitik
- Arbeidsinnvandring
- Ulønnsomme bedrifter skal bort for å gi rom lønnsomme
- Billig kapital
- Billige og effektive logistikk-løsninger

Totale lønnskostnader
industriarbeidere per time
Norge=100

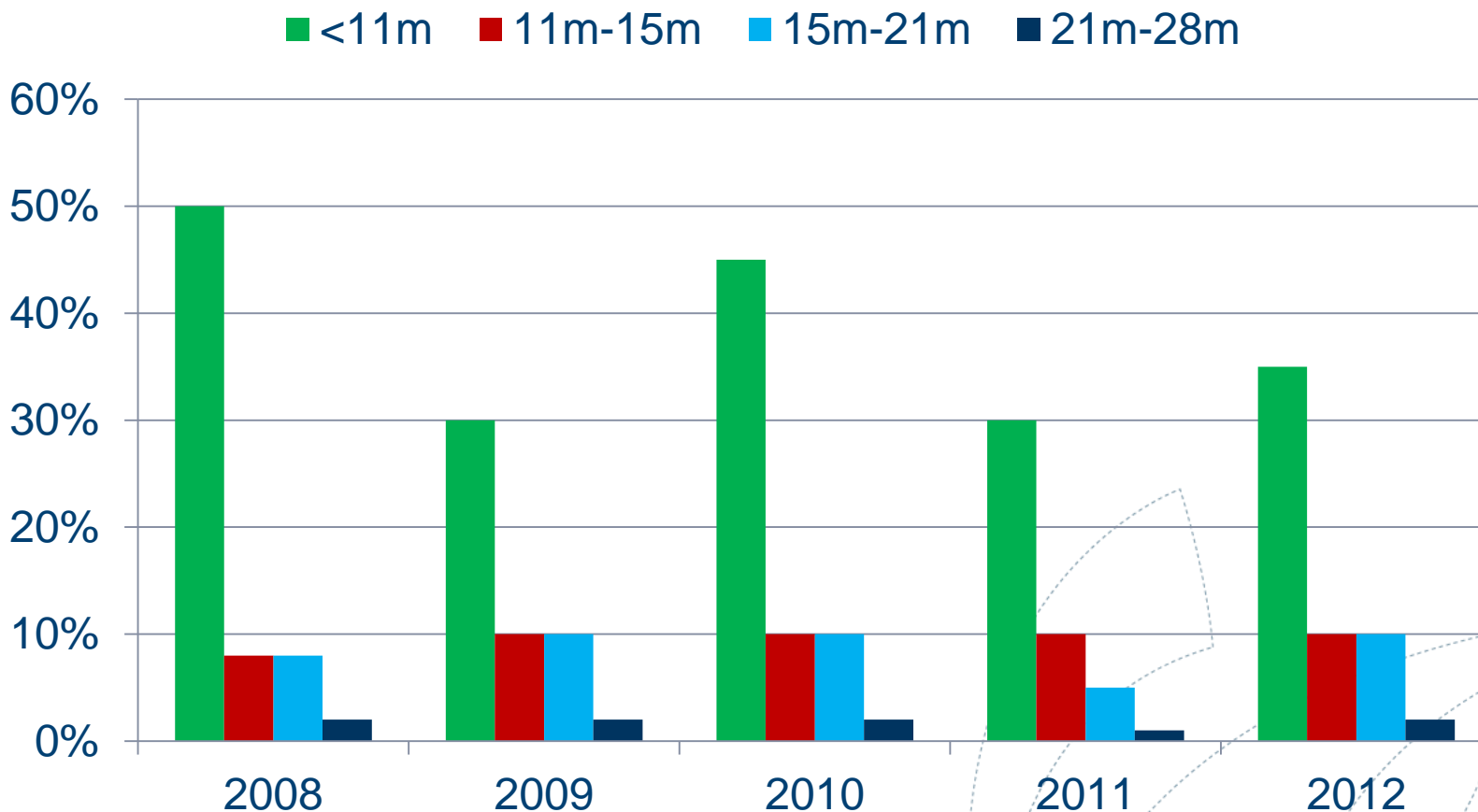

Kilde: TBU

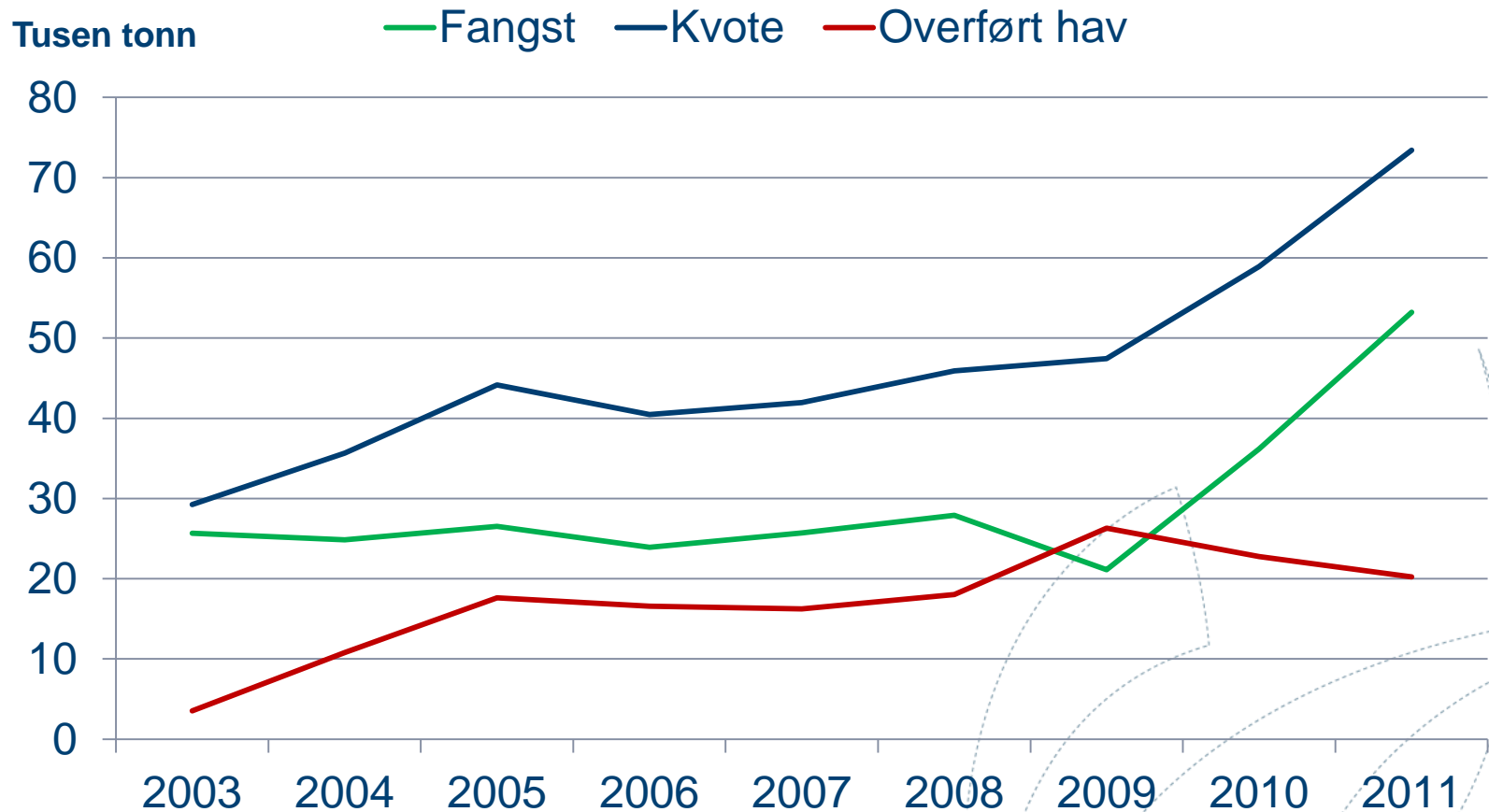
Antall kystfiskefartøy og kvoter av torsk og hyse

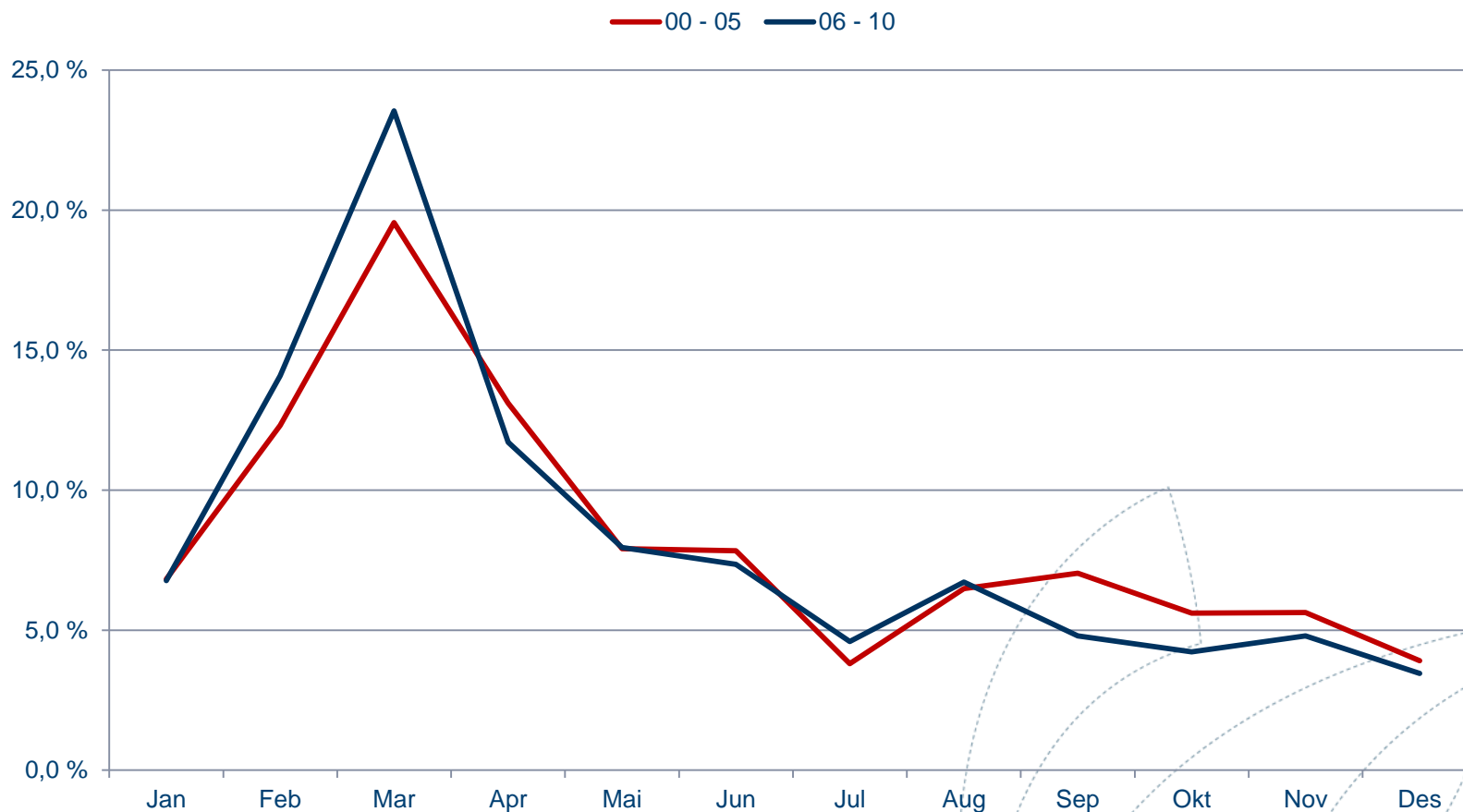
Overregulering torsk

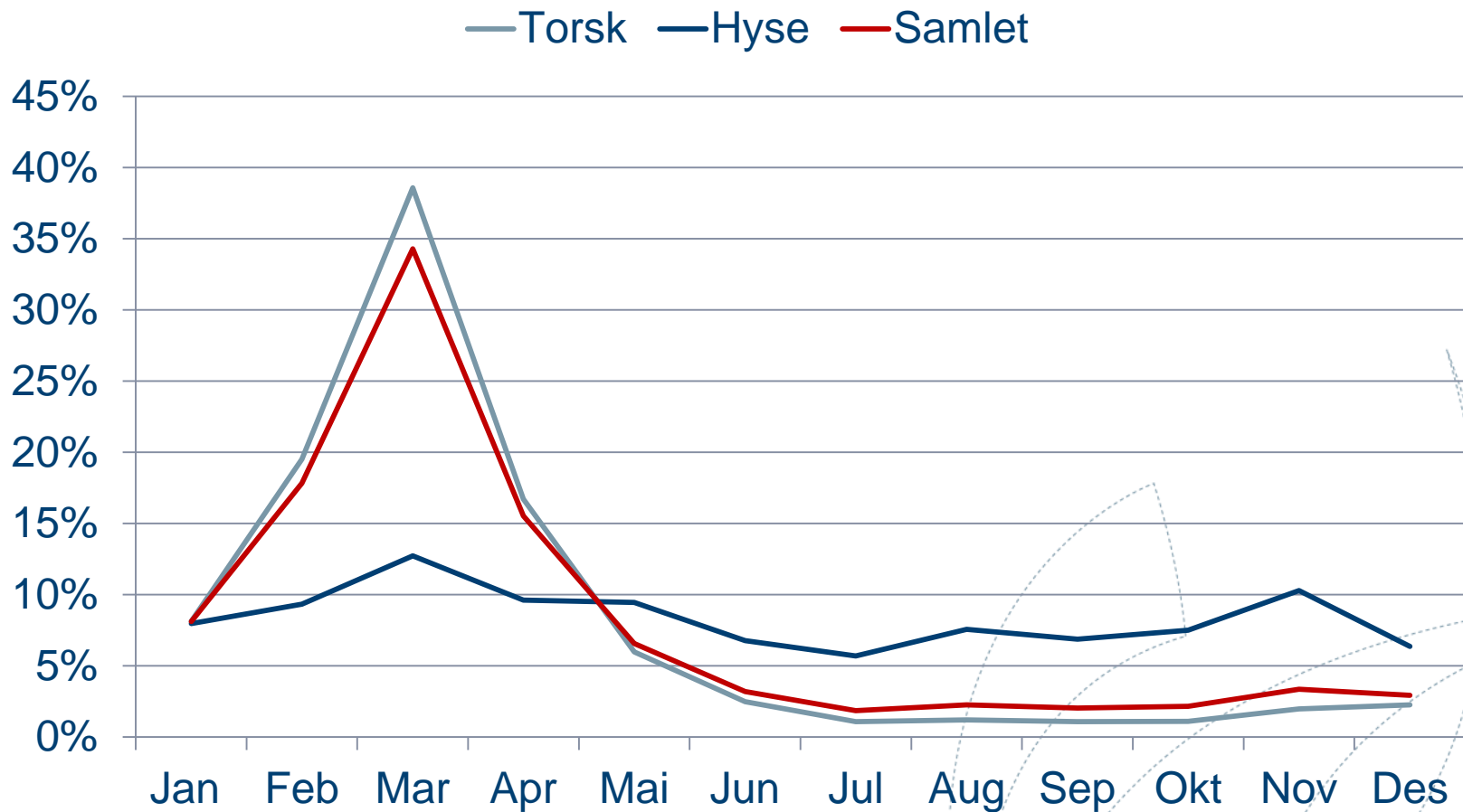
Utnyttelse av kystflåtens hysekvoter.

Naturens gang: Sesongprofil hvitfisk

Sesongprofil i kystflåten: Gjennomsnitt 06-10

Feilfri torsk

Foto: Leif Akse, Nofima

Saltfisk av feilfritt råstoff

Foto: Leif Akse, Nofima

Fersk

Saltet

Utvannet

Foto: Leif Akse, Nofima

Anfabasa: Challenges for the spanish market

	Faroe	Iceland	Norway	Canada	Portugal	Spain
Homogeneity	4	5	2	1	3	4
Yield for producer	5	4	3	2	1	1
Time to market	4	3	2	2	5	1
Product width	4	5	2	1	3	1
Order adjustment	5	4	3	2	5	1
Quality image	5	4	3	1	2	1
Industrial yield	2	3	5	4	1	4
Average	4,1	4,0	2,9	1,9	2,9	1,9

Pris på saltet torsk til Portugal

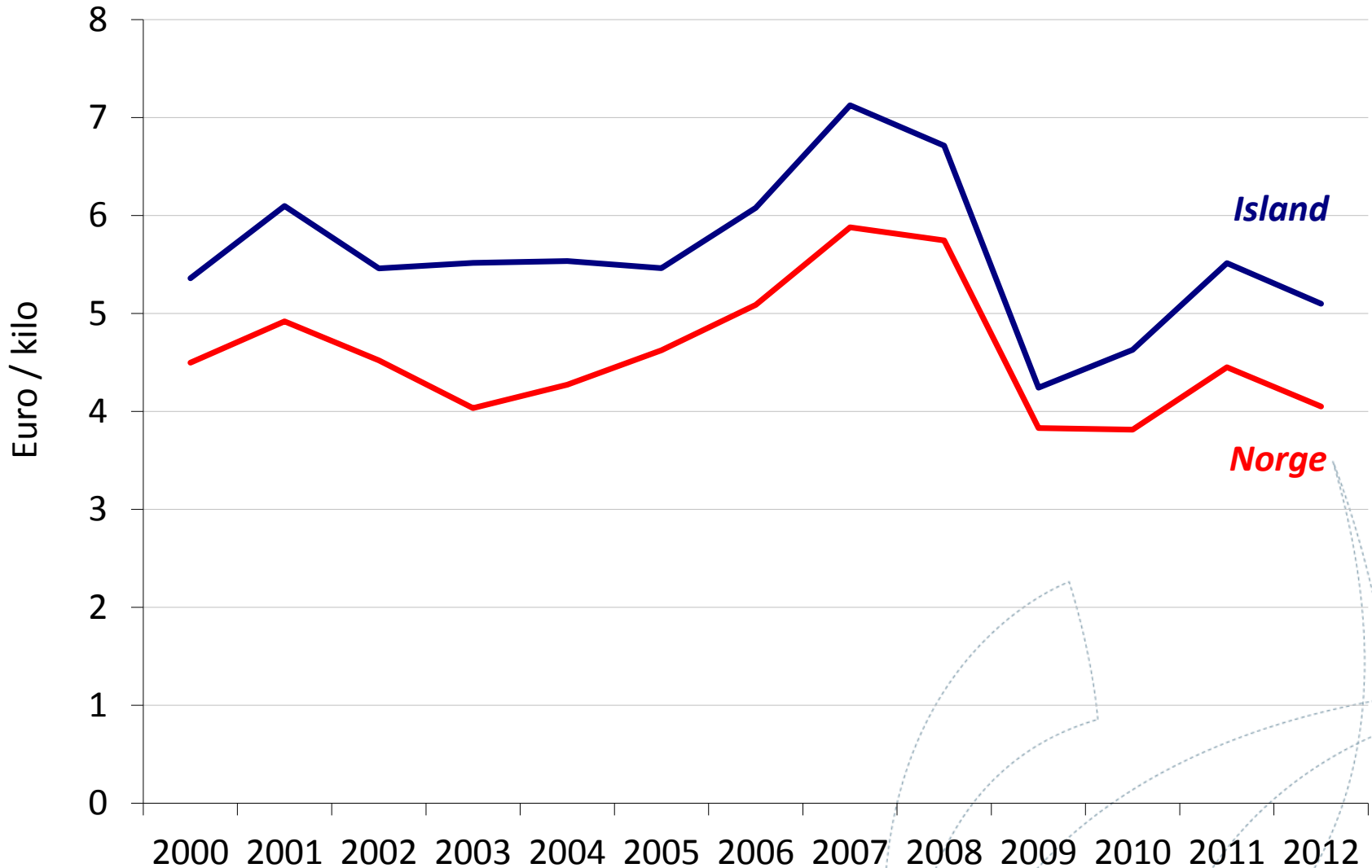
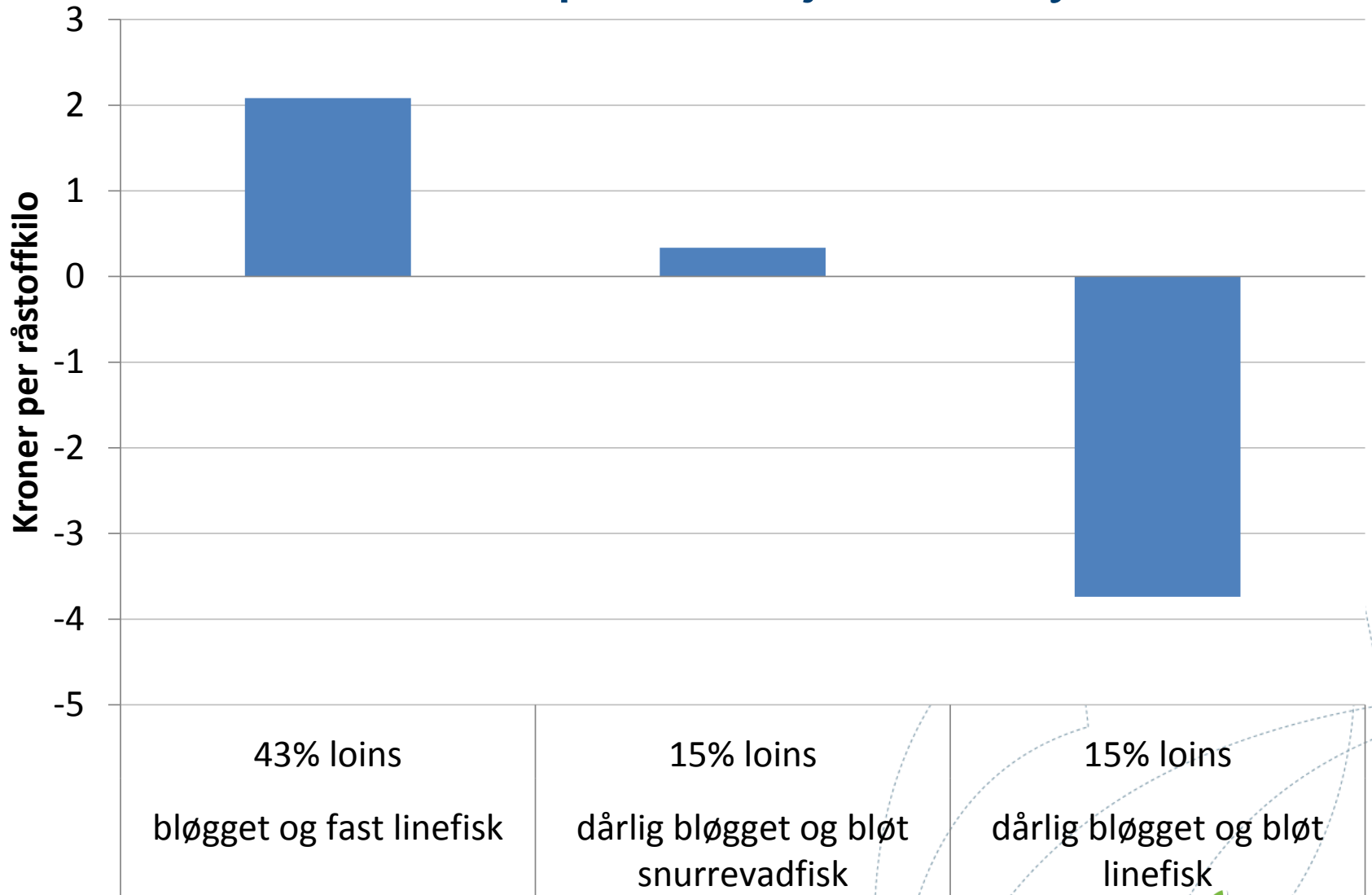

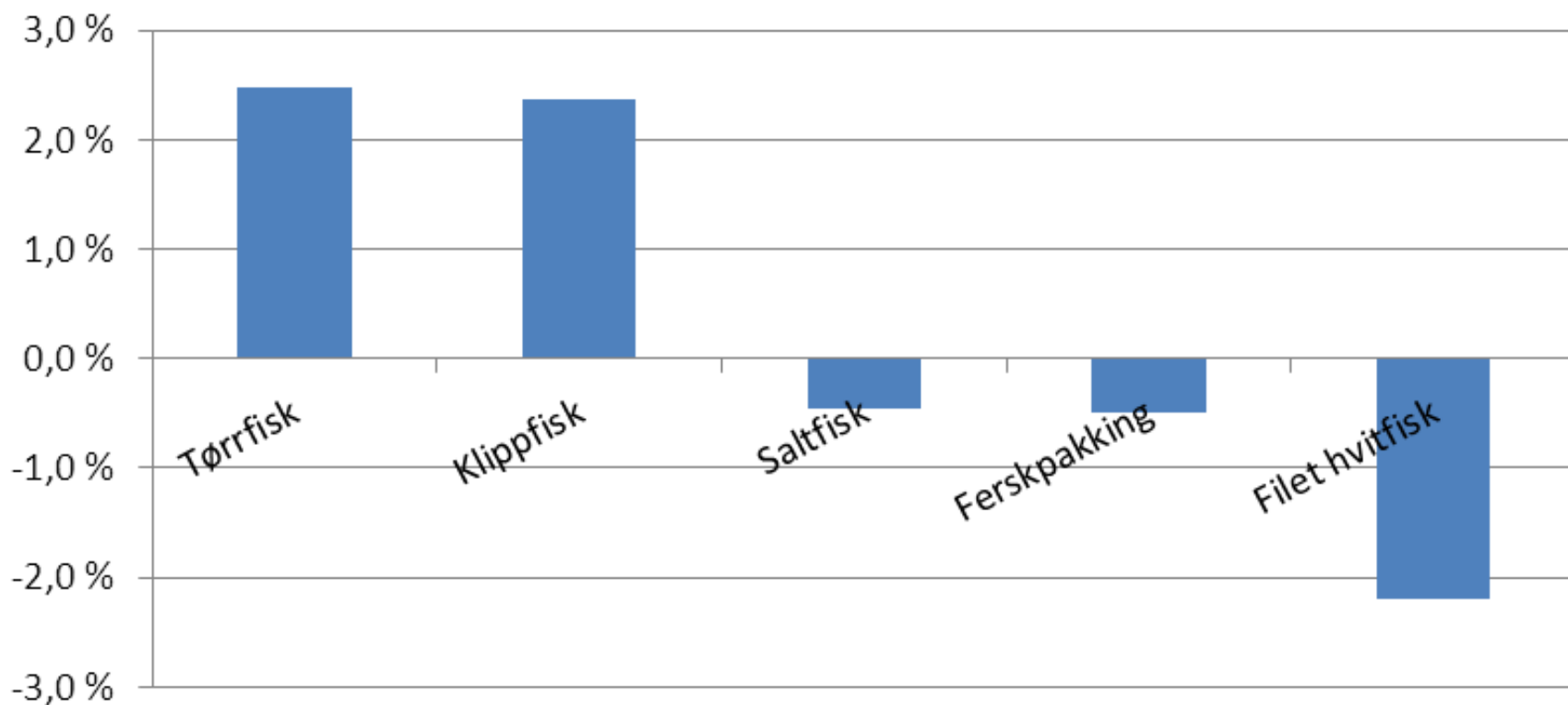

Foto: Leif Akse, Nofima

Lønnsomhet i produksjon av hysefilet

Ordinært resultat før skatt som andel av driftsinntekter, gjennomsnitt for perioden 1993–2010.

Mulige forvaltningsgrep som kan fremme kvalitet?

- Friere prisdannelse i toppsesong.
- Legge begrensinger på redskapsvalg.
- Regulere bruksmengde og ståtid, i første rekke for garn, men også for line.
- Innføre reguleringer som favoriserer krokfangst på lik linje med levendefangst.
- Sette begrensinger på fangststørrelse ut fra hvilke tekniske kapasiteter fartøy har for å håndtere fangsten på en kvalitetsmessig god måte.
- Reetablere «Kontrollverket» som nøytral kvalitetsdommer
 - For dårlig fangst til destruksjon
 - Kvotefratrekk på 150%

Men, bør det gjøres?

- Kvalitet på bekostning av fangsteffektivitet, men
 - Vi kjenner verken prisgevinsten eller de økonomiske konsekvensene av effektivitetstap
- Kvaliteten kan definitivt bli bedre, men
 - Vil markedene betale for å heve en kvalitet som er tilstrekkelig for de fleste anvendelser?
- Dokumentasjon av potensialet for økt verdiskapning som følge av økt kvalitet bør ligge til grunn for reguleringsgrep som reduserer fangsteffektiviteten vesentlig